

EPSU:s årsrapport om avtalsförhandlingar – sammanfattning

Utveckling av avtalsförhandlingar

Lön: Under perioden 2002-04 har löneförhandlingar inom EPSU:s fyra sektorer huvudsakligen resulterat i reallöneökningar för medlemmarna. Av 116 lönehöjningar i fyra sektorer i 22 länder, var tre fjärdedelar (89) högre än inflationen. Det finns några viktiga undantag där medlemsförbund står inför en hård kamp för att uppnå förbättringar. Fackförbund i till exempel Frankrike, Italien och Portugal är mitt uppe i långvariga kampanjer som har omfattat demonstrationer och strejkaktioner för att säkerställa att löneökningar till offentliganställda kompenseras för de senaste åren då höjningarna har legat under inflationen.

Arbets tid: Arbets tid har blivit en viktig fråga och media rapporterar gärna om nya exempel på arbetsgivare som tvingar fram längre veckoarbets tid. I själva verket visar EPSU:s undersökning att den vanligaste erfarenheten under de senaste åren (i Österrike, Belgien, Tjeckiska republiken, Frankrike och Spanien) är att offentliganställdas veckoarbets tid minskar. Det är framför allt i Tysklands offentliga sektor som påtryckningar om längre arbets tid blir vanligare efter en ensidig förlängning av arbets tiden för statstjänstemän som inte täcks av avtalsförhandlingar.

Lika lön: Förbund i Sverige och Norge har tagit initiativ för att bekämpa låg lön som bör bidra till en utveckling mot lika lön, eftersom de framför allt har gagnat kvinnodominerande yrken. En undersökning och rapport från EPSU/ISKA om lika lön uppmärksammade en rad andra initiativ inom detta område, och betonade att det är nödvändigt att prioritera lika lön vid avtalsförhandlingar.

Ett benchmarkingsstudie där man jämförde jobb i offentlig och privat sektor genomfördes i Irland som en del av de nationella löneförhandlingarna och är synnerligen relevant med anledning av de offentliganställdas signifikanta löneökningar, även om facket ifrågasätter vissa av resultaten med hänsyn till lika lön.

Strejker, protester och demonstrationer

EPSU:s medlemsförbund tvingas ofta att genomföra aktioner för att uppnå bättre lön och villkor och ibland även endast för att försvara sina rättigheter. I vissa länder, bland annat Bulgarien, Estland och Turkiet, är strejkrätten för vissa offentliganställda fortfarande begränsad. EPSU känner till 50 aktioner i 23 länder under perioden 2002-04, men tror att det sannolikt har genomförts många fler. I år har offentliganställda i Italien, speciellt inom sjuk- och hälsovård, vid upprepade tillfällen genomfört aktioner för att försöka bibehålla sin reallön och förhindra regeringens nedskärningar. Franska energiarbetare har också varit mycket aktiva med sin kampanj för att stoppa privatiseringen av det statliga energibolaget EDF/GDF. Fackförbund i Nederländerna deltog i en omfattande demonstration i början av oktober 2004 i protest mot den holländska regeringens förslag om nedskärningar av välfärden.

Utsikter för 2005

I slutet av 2004 och början av 2005 genomförs flera väsentliga förhandlingar i sektorn för offentliga tjänster. I Tyskland förhandlar Ver.di inte bara om ett nytt löneavtal för offentliganställda från och med februari 2005, utan man arbetar också med en ny, förenklad lönestruktur utan någon diskriminering. Viktiga avtal som täcker anställda inom lokal och statlig förvaltning i Danmark och Sverige ska förnyas i slutet av mars 2005. Förhandlingar pågår även om nationella avtal i Finland (löper ut i februari 2005) och Belgien (löper ut i december 2004).

Europeiska företagsråd

EPSU arbetar på olika nivåer med att bilda eller driva europeiska företagsråd (EWC) i över 20 företag och EPSU:s nätverk för EWC-samordnare träffas en gång om året. Företagsråden konfronterar ofta frågor med anknytning till kollektivavtal och kan anta sociala stadgar med miniminormer som kan användas vid förhandlingar. EPSU:s/EFA:s seminarium för allmännyttiga verk i maj 2004 tog upp möjligheten att ge EWC en roll i arbetet med att få företag att stödja någon typ av avtal eller uppförandekod om utläggning av verksamhet.

Social dialog

Den nu väletablerade sociala dialogen inom **elsektorn** har lett fram till ett antal gemensamma uttalanden under de senaste åren om livslångt lärande, jämlikhet och mångfald samt kompetensbehov i framtiden.

Efter att representativitetsproblemen har fått en lösning sammanträdde en formell kommitté för social dialog inom **lokal och regional förvaltning** för första gången i januari 2004 och enades om ett tvåårigt arbetsprogram.

Inom **sjukhussektorn** fortsätter informella diskussioner kring viktiga arbetsområden, till exempel rekrytering och bibehållande av sjuksköterskor, men en formell kommitté för social dialog ligger längre fram i tiden.

EPSU framhärdade med sina ansträngningar för att lösa representativitetsproblem som hindrar en formell social dialog inom **statlig förvaltning**.

EPSU:s initiativ till samordning av avtalsförhandlingar

Sedan generalförsamlingen år 2000 har EPSU, i linje med den politik som har antagits av EFS och andra branschfederationer, tagit ett rad initiativ för att förbättra samordningen av avtalsförhandlingar mellan sina medlemsorganisationer. De första åtgärderna omfattar bättre insamling, lagring och spridning av information om löneförhandlingar inom offentliga tjänster.

Nätverk: Under 2003 inrättade EPSU sitt nätverk för avtalsförhandlingar - epsucob@ - enligt en modell som ursprungligen utvecklades av Europeiska metallarbetarfederationen. Nätverket har nu 80 korrespondenter i EPSU:s medlemsförbund som har ansvar för att tillhandahålla och sprida information om avtalsförhandlingar. Sekretariatet har använt nätverket för att samla in uppgifter om lön och villkor, initiativ för lika lön och livslångt lärande.

Databas: Medlemmarna i EPSUCOB@ har inkommit med 40 frågeformulär med detaljerade uppgifter om lön och villkor inom respektive sektorer. Denna databas kommer att finnas tillgänglig via EPSU:s webbplats för att medlemsförbunden och sekretariatet lätt ska få tillgång till viktig information om lön och villkor inom sektorn för offentliga tjänster. Databasen kommer även att ha länkar till färska rapporter, nyheter och annan information om vissa länder och/eller sektorer.

Nyhetsbrev: I mars månad började sekretariatet, i syfte att bidra till informationsflödet och främja gensvar från epsucob@:s korrespondenter, att skicka ut ett regelbundet nyhetsbrev via e-post med rapporter om utveckling av avtalsförhandlingar inom offentliga tjänster. Hittills har det mesta av materialet kommit från medlemsförbundens webbplatser och andra informationskällor för relationerna mellan arbetsmarknadens parter, men medlemsförbunden börjar skicka in korta rapporter med senaste nytt om strejker, demonstrationer och förhandlingar.